

luchten », gelooft men terecht een tekstueel fragment uit de Vita Norberti te lezen.

Geert Groote was iemand, die stevig en scheppend verder bouwde aan Norbertus' steeds onvolbrachte aardse taak. Hij verdient ons aller meer dan gewone belangstelling.

Em. VALVEKENS, o. Praem.

• • •

Dr. P. Em. VALVEKENS, o. Praem., *De onbekende Keizer Karel V*, Brugge, Uitg. Kinkhoren (1943), 309 blz., 4 afb.

Dr. Em. Valvekens, die zeer beslagen is in de kennis der zestiende eeuw, heeft in dit nieuwe werk op een aangename en vlottende wijze veel gegevens bijeen gebracht, die een nieuw beeld ophangen van Keizer Karel en zijn omgeving. De lezer mag zich niet laten misleiden door den titel en in dit boek geen nieuwe feiten en daden gaan zoeken van het leven van den Keizer. Het is de bedoeling van den Schrijver een nieuwe kijk te geven op de sfeer, op den tijdgeest der zestiende eeuw en na te gaan hoe Karel V zich in dat midden beweegt. Steunend op rekenboeken en brieven aller aard haalt de Schr. het intieme leven van den Vorst en de tijdscostuimen naar voren. Achtereenvolgens, na kennis gemaakt te hebben met de vorstelijke familie, die over de Nederlanden heeft geregeerd, wordt de lezer op de hoogte gebracht van de godsdienstige toestanden. De Schr. toont aan dat de geloofsatmosfeer ernstig en algemeen was, zonder spoor van echt rationalisme. Niettegenstaande de godsdiensttwisten en de vele politieke oorlogen, met als gevolg een oorlogsmentaliteit en soldatenzeden (5e hoofdstuk), kent deze periode een hooge opbloei van de kunsten en wetenschappen onder bescherming van den Keizer. Naast de profane kunsten werden ook de theologische studiën ernstig opgevat. De bewering van sommige geschiedschrijvers dat de onwetendheid der geestelijkheid een van de redenen is geweest der snelle verspreiding van het Protestantisme, wordt door den Schr. als voorbarig bestempeld voor de Nederlanden. Als voorbeeld en proeve neemt hij het studieprogramma der abdij van Averbode, en toont aan dat de studies der kloosterlingen degelijk werden verzorgd. Als professor werd gewoonlijk een gegradeerde eener Universiteit genomen, die, tegen behoorlijke betaling, een bepaald vak gedurende verschillende jaren doceerde. Om de beurt kreeg men alzoo Kerkelijk Recht, Moraal, H. Schrift e.a. De klooster-

ling bleef student totdat hij een benoeming kreeg of een plaats op een parochie. Na deze jarenlange studie was de kloosterling-priester degelijk geschoold en onderlegd in de theologische vakken. Uit den inhoud der private en der algemeene kloosterbibliotheek blijkt dat de actueele en gangbare theologische kwesties werden bijgehouden en bestudeerd. Hij was op de hoogte van hetgeen in de wetenschappelijke wereld gebeurde en opgewassen om dwalingen en ketterijen te bestrijden. De geestelijkheid van onze streken was verre van onwetend. Na een hoofdstuk over het privaat leven van den Vorst met veel interessante gegevens over tafel en kleerkast besluit de Schr. zijn werk in een zevende hoofdstuk met het afscheid van den « goeden hertog ».

Na doorwerking van dit boek is de lezer een heele brok wijzer geworden aan dieper inzicht der zestiende eeuw. Eenvoudig en levendig geschreven, doorweefd met passende anecdoten, maar niettemin sterk wetenschappelijk gefundeerd, is dit boek voor iedereen aantrekkelijk, en voor hen, die zich met de studie der zestiende eeuw bezig houden, zeer leerzaam en warm aan te bevelen.

M. KOYEN, o. Praem.

Dr. Franz KAULEN, *Legenden von dem seligen Hermann Joseph* Freiburg in Breisgau (Herder), 3de uitg.

Een boekje door een groot geleerde geschreven, maar zoo gemeenlijk en eenvoudig als het onderwerp en de held van het verhaal het vragen. Kaulen, die later hogeschoolleeraar zou worden en die twintig jaar lang de redactie zou waarnemen der tweede uitgave van het bekende *Kirchenlexikon*, schreef het toen hij nog in de studie was. Hij volgt het latijnsche handschrift door een tijdgenoot en medebroeder — hoogstwaarschijnlijk de Prior — van den Gelukzaligen geschreven, doch laat sommige zaken weg en voegt er eigen beschouwingen bij. Herman Jozef zelf leeft in het werkje zooals hij in het handschrift ons wordt voorgesteld. In elk geval een uitstekend en aantrekkelijk boekje. Kaulen schreef later in het *Kirchenlexikon*, dat Herman Jozef's leven tot de geschiedenis behoort. We voegen er dit bij, opdat sommigen zich niet zouden laten misleiden door den titel van het besproken werkje.

I. E.